

บทสรุป

จากการศึกษาวิวัฒนาการรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่อดีต
 ถึงปัจจุบันสามารถที่จะพิจารณาให้เห็นถึงความสำคัญของกรุงเทพมหานครที่มีการเปลี่ยนแปลง
 รูปแบบการปกครองอยู่ตลอดเวลา ใคว่า เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวง
 ของประเทศ อีกทั้งเป็นศูนย์กลางของการบริหารราชการแผ่นดิน การเศรษฐกิจและ
 วัฒนธรรม¹ ดังนั้นกรุงเทพมหานครจึงมีรูปลักษณะการเมืองการปกครองที่แตกต่างไปจาก
 จังหวัดอื่น ๆ ในประเทศ ลักษณะรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานครจึงเป็นแบบการ
 ปกครองท้องถิ่นนครหลวงหรือการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารงาน
 เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และสามารถตอบสนองของบริการประชาชนได้ฉับพลัน

ดังนั้น รูปแบบโครงสร้างของกรุงเทพมหานคร นับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งมาจนถึง
 ปัจจุบัน ยังมีแนวความคิดไม่เป็นที่ยุติ สาเหตุใหญ่เนื่องมาจากการเป็นนครหลวงของ
 ประเทศนั่นเอง จึงทำให้นักการเมือง นักวิชาการ และผู้บริหารทุกยุคทุกสมัยพิจารณาถึง
 รูปแบบการปกครองที่เหมาะสมอยู่เสมอ และได้เปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองกรุงเทพ
 มหานครตลอดมาตั้งแต่กล่าวมาแล้ว และจะเห็นได้ชัดก็เช่นเมื่อ พ.ศ. 2514 ที่มีประกาศ
 คณะปฏิวัติรวมจังหวัดพระนครกับจังหวัดธนบุรีเข้าด้วยกัน เป็นนครหลวงกรุงเทพธนบุรี
 รวมองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดธนบุรี เป็นองค์การ
 บริหารส่วนจังหวัดธนบุรี เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครหลวงและรวมเทศบาลกรุงเทพ
 เขากับเทศบาลธนบุรี เป็นเทศบาลนครหลวง ปกติเขาได้รวมเอานครหลวงกรุงเทพธนบุรี
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครหลวง เทศบาลนครหลวงและสุขาภิบาลทุกแห่งในเขตนครหลวง
 กรุงเทพธนบุรี เข้าไว้ด้วยกัน รวมการปกครองทุกรูปแบบดังกล่าวเป็น "กรุงเทพมหานคร"
 โดยมีการแต่งตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นตำแหน่งการเมืองเทียบเท่ารัฐมนตรี

¹ หองค้อ กล้ายไม้ ณ อยุธยา. กรุงเทพมหานคร 2527 (สำนักนโยบายและแผน
 กรุงเทพ, 2527) หน้า 31

ว่า การทวง และเปลี่ยนแปลงเป็นการเลือกตั้ง เมื่อ พ.ศ. 2528 มีฐานะคล้ายนายกเทศมนตรี
ที่มีพื้นที่เดิมเขตจังหวัด จนกระทั่งในปัจจุบันการปกครองกรุงเทพมหานครอยู่ภายใต้แห่ง
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

จากการที่รูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร ที่เป็นองค์การใหม่ซึ่งประชาชน
โดยทั่วไปยังไม่เข้าใจสัก หักนี้เนื่องจากคนส่วนใหญ่ยังมีความเคยชินกับคำว่า จังหวัด
อำเภอ เทศบาล ฯลฯ อันเป็นที่มาเดิมของกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะประชาชนใน
เขตชนบทกรุงเทพมหานคร ที่ยังมีกำนัน ผู้ใหญ่บ้านอยู่ ทั้งนี้ประชาชนจึงเข้าใจว่า
กรุงเทพมหานคร คือ จังหวัดหนึ่งเท่านั้นที่มีการปกครองเหมือนกับจังหวัดอื่น ๆ โดยทั่วไป
เข้าใจผิดยกองเพื่อที่จะทราบว่า กรุงเทพมหานครคือการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นใน
รูปพิเศษ มีโครงสร้างของระบบบริหารที่แตกต่างจากโครงสร้างของระบบบริหารราชการ
ส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่น ๆ หลายประการ แต่โดยเนื้อแท้แล้วกรุงเทพมหานคร เป็นองค์การ
ความทฤษฎีและหลักการบริหารโดยทั่วไป ที่จัดตั้งขึ้นตามกระบวนการสำหรับไข่มุกคล้ายต่าง ๆ
เข้ามารวมกันปฏิบัติเพื่อสำเร็จตามจุดหมายต่าง ๆ นั่นคือการให้บริการประชาชนได้อย่าง
ทั่วถึง

ความที่กรุงเทพมหานครแบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 2 ระดับคือ

1. เขต
2. แขวง

ซึ่งจากประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการบริหาร
ราชการกรุงเทพ มหานคร ข้อ 13 บัญญัติว่า "ให้แบ่งพื้นที่กรุงเทพมหานครออกเป็น เขต"
มีหัวหน้าเขตคนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารราชการภายในเขต และเป็นหัวหน้าปกครอง
บังคับบัญชาบรรดาข้าราชการภายในเขต" ประกอบ ข้อ 15 และ ข้อ 17 บัญญัติว่า
"ในเขตหนึ่ง ๆ จะแบ่งออกเป็นแขวงเพื่อให้มีหัวหน้าแขวงคนหนึ่งเป็นผู้ช่วยรับผิดชอบ
การบริหารราชการภายในแขวง" เขต หมายถึง อำเภอ, แขวง หมายถึง ตำบล
นอกจากนี้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 และ
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528

มิได้มีการเปลี่ยนแปลงเรื่องการเมืองพื้นที่ปกครองในเขตกรุงเทพมหานครแต่อย่างใด ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า กรุงเทพมหานคร มีฐานะเปรียบเสมือน จังหวัด

เขต มีฐานะเป็น อำเภอ

แขวง มีฐานะเป็น ตำบล

แต่ทั้งนี้โดยฐานะที่แท้จริงแล้วกรุงเทพมหานคร เป็นรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นรูปพิเศษรูปหนึ่ง ตามนัยแห่งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 218 ในการกำหนดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 ลักษณะคือ

1. ราชการบริหารส่วนกลาง แยกออกเป็น
 - 1.1 กระทรวง
 - 1.2 ทบวง
 - 1.3 กรม
2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค แยกออกเป็น
 - 2.1 จังหวัด
 - 2.2 อำเภอ
3. ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น แยกออกเป็น
 - 3.1 เทศบาล
 - 3.2 สุขาภิบาล
 - 3.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด
 - 3.4 เมืองพัทยา
 - 3.5 กรุงเทพมหานคร

ด้วยเหตุที่กรุงเทพมหานครถูกกำหนดฐานะให้อยู่ในรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ตามบทบัญญัติมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ที่ใช้อยู่ในัจจุบัน กรุงเทพมหานคร ยังมีรูปแบบการปกครองตามหลักทฤษฎีการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นพื้นฐานของการปกครองท้องถิ่น ตามหลักการกระจายอำนาจ มีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ² คือ

¹ ประหยัด หงษ์ทองคำ. การปกครองท้องถิ่นไทย (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2526) หน้า 45

1. มีองค์การเป็นนิติบุคคลเป็นเอกเทศ
2. องค์การนั้นจะคงมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่
3. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง

จากการที่กรุงเทพมหานคร มีรูปแบบการปกครองทั้งสามหลักคือ ตรีและบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ให้เป็นรูปแบบของราชการส่วนท้องถิ่น ที่แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น เขต และแขวง ในส่วนของการปกครองระดับแขวงในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกนั้น ที่ยังคงมีรูปแบบของการปกครองราชการส่วนภูมิภาคเหลืออยู่ นั่นคือ รูปแบบการปกครองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งในส่วนของวิธานพัฒนาระบบนี้ โค้ชยามศึกษาให้เห็นถึงความผิดปกติในเรื่องนี้ในเขตการปกครองของกรุงเทพมหานครชั้นนอกจากการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบการปกครองระดับตำบลหรือแขวง ในอดีตที่ยานมาตั้งแต่สมัยที่มีการปกครองประเทศด้วยระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช กรุงเทพมหานคร แยกออกเป็น 2 จังหวัดคือ จังหวัดพระนครและธนบุรี ในเขตของอำเภอชั้นนอกจึงได้มีกำนันเป็นผู้ปกครองระดับตำบลซึ่งมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในตำบลนั้น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากความเจริญของบ้านเมืองในเขตกรุงเทพมหานครยังมีสภาพเป็นชนบทอยู่มาก ดังนั้นกำนันจึงเปรียบเสมือนทั้งตัวแทนของทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนที่เชื่อมโยงเข้าหากัน ฉะนั้นจากอำนาจหน้าที่ของกำนันที่ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 กำนันในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ จนกระทั่งการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองประเทศถูกเปลี่ยนแปลงมาสู่ระบอบประชาธิปไตย การปกครองกรุงเทพมหานครได้พัฒนาและวิวัฒนาการรูปแบบการปกครองมาโดยลำดับตามที่กล่าวมาแล้วในท่อน ๆ รูปแบบการปกครองของระดับแขวงในเขตชั้นนอกก็มิได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือล้มเลิกไป ทั้งนี้เพียงแต่ให้คงตำแหน่งไว้เท่านั้น ส่วนในเรื่องอำนาจหน้าที่นั้นกรุงเทพมหานครมิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนันไว้แต่อย่างใด

2. ความหลักการกระจายอำนาจและทฤษฎีการปกครองท้องถิ่นซึ่งเป็นพื้นฐานของการปกครองกรุงเทพมหานคร ภูมิภาคที่เขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ที่กำหนดรูปแบบ

การปกครองกรุงเทพมหานครไว้อย่างชัดเจน แต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงปรากฏว่ามีการปกครองราชการบริหารส่วนภูมิภาคอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้ตั้งแต่ประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 335 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของกรุงเทพมหานคร จนถึงพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2523 อันได้แก่ เขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก การปกครองระดับแขวง ยังมีกำหนดเป็นหัวหน้าปกครองอยู่เช่นเดิม

3. ในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนัน ในเขตกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครทั้ง 2 ฉบับ รวมทั้งประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 335 มิได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกำนันไว้แต่อย่างใด แม้แต่อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2527 กำหนดในเขตกรุงเทพมหานครมิได้ใช้อำนาจหน้าที่อย่างที่กำหนด อาทิเช่น

1. เรื่องการจัดทำทะเบียนราษฎร ปัจจุบันเป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตที่จะต้องให้บริการประชาชน ดังนั้นในเรื่องการจัดทำทะเบียนราษฎรประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครจะต้องติดต่อสำนักงานเขตเพียงแห่งเดียวสำหรับที่ทำการแขวงนั้น มีลักษณะที่คล้ายกับสำนักงานเขตทั่วไป แต่มีลักษณะเล็กกว่า และจำนวนเจ้าหน้าที่น้อยกว่าสำนักงานเขต นอกจากนี้อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบก็มีเฉพาะแขวง ๆ เดียวเท่านั้น

2. การจัดรูปแบบการปกครองแบบกำนัน ในฐานะผู้ปกครองแขวงเฉพาะเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก จำนวน 11 สำนักงานเขต มีกำนันปกครองจำนวน 66 คน รูปแบบการปกครองนี้มีผลส่งผลกระทบต่อประชาชนเท่าใดนัก ในแง่ของการให้บริการประชาชน ทั้งนี้เนื่องจากอำนาจหน้าที่ของกำนันที่แท้จริง มิได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร เพียงแต่กำหนดตำแหน่งไว้เท่านั้น นอกจากนี้การปฏิบัติหน้าที่ของกำนันในเขตกรุงเทพมหานครก็ไม่เหมือนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันตามจังหวัดต่าง ๆ ดังนั้นคำว่าโดยสรุป กำนันในเขตกรุงเทพมหานครอยู่ในฐานะผู้นำท้องถิ่น ซึ่งจะปฏิบัติหน้าที่ตามที่ทางราชการมอบหมายให้ปฏิบัติ

การปกครองระดับแขวงรูปแบบกำนัน

ผลที่

1. มีความคุ้นเคยกับประชาชนในท้องถิ่น (แขวง) ดีกว่า ทั้งนี้

เนื่องจากกำนัน ใ้ได้รับเลือกตั้งมาจากประชาชนในแขวงของตัวเอง ดังนั้นจึงมีความ
รู้จักประชาชนในแขวงของตนได้ดี แต่ทั้งนี้การปกครองรูปแบบนี้เหมาะสมสำหรับ
สังคมชนบทในรูปของเกษตรกรรมที่ประชาชนมีความใกล้ชิดและสนิทสนมกัน

2. ประหยัดงบประมาณ ทั้งนี้เนื่องจากกำนันมีเพียงเงินค่าตอบแทน
ประจำเดือนเท่านั้น ซึ่งสามารถประหยัดงบประมาณรายจ่ายของทางราชการได้มาก
เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณรายจ่ายของข้าราชการ

3. ในด้านการพัฒนาพื้นที่ กำนันในฐานะผู้นำท้องถิ่นสามารถปฏิบัติ
หน้าที่และภารกิจได้ดีกว่าทางข้าราชการในระบบเดียวกัน

ผลเสีย

1. การปกครองระดับแขวงในเขตกรุงเทพมหานครนั้นไม่เหมาะสม
สำหรับพื้นที่ที่มีการพัฒนาเป็นสังคมเมืองแล้ว ดังเช่น กำนันแขวงคลองกุ่ม, แขวงลาจพราว,
แขวงบางกะปิ, กำนันแขวงบางแค, บางแคเหนือ, เขตภาษีเจริญ ทั้งนี้เพราะกำนัน
ในแขวงดังกล่าวประชาชนจะไม่ค่อยรู้จักทั้งนี้เนื่องจากประชาชนในแขวงไม่จำเป็นต้อง
ติดต่อกับราชการกับกำนันผู้ปกครองแขวงแต่อย่างใด

2. การให้บริการประชาชนเนื่องจากกำนันในเขตกรุงเทพมหานคร
มิได้ถูกกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ ดังนั้นการให้บริการประชาชน จึงเป็นหัวใจของการปฏิบัติ
หน้าที่ของกรุงเทพมหานคร กำนันไม่สามารถให้บริการได้ทั่วถึงทั้งนี้ประชาชนจำต้อง
เดินทางมาติดต่อทำสำนักงานเขตเพื่อรับการบริการทั้งสิ้น

การปกครองระดับแขวงรูปแบบที่ทำการแขวง (เจ้าหน้าที่งานปกครอง 5)

ผลดี

1. การปกครองระดับแขวงรูปแบบที่ทำการแขวง
นั้นมีลักษณะเหมือนสำนักงานเขตย่อย ๆ หนึ่งแห่ง ที่ให้บริการประชาชนภายในแขวง
(ตำบล) แต่ละแห่ง ฉะนั้นในรูปแบบการให้บริการประชาชนในการติดต่อเรื่องราว
ต่าง ๆ ประชาชนจะได้รับความสะดวกที่ดีกว่าประกอบกับเป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่
ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายแต่ละอย่างด้วย ดังนั้นจึงสะดวกและรวดเร็วต่อการให้บริการ
ประชาชน

2. การจัดตั้งที่ทำการแขวงเพื่อบริการประชาชนนั้นเหมาะสมสำหรับสังคมที่มีความเจริญอย่างสังคมเมือง ที่มีหน่วยงานของรัฐกระจายกันอยู่ตามที่ต่าง ๆ ในการเปิดบริการให้ประชาชน โดยที่ประชาชนไม่ต้องมาแออัดคึกคักอยู่ในที่แห่งเดียว ซึ่งทำให้ประชาชนเสียเวลานานในการติดต่อ ซึ่งอาจก่อให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อหน่วยงานขึ้นได้ ดังนั้นจึงเป็นผลดีที่จะจัดตั้งที่ทำการแขวงปกครองดูแลประชาชนภายในแขวงของตัวเอง

ผลเสีย

1. การจัดตั้งที่ทำการแขวงแต่ละแห่งจะก่อให้เกิดงบประมาณรายจ่ายสูงพอสมควร อาทิเช่นเงินเดือนของข้าราชการภายในแขวง ค่าอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ ดังนั้นในบางครั้งที่การจัดตั้งที่ทำการแขวงบางแห่งอาจไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายที่ใช้เนื่องจากประชาชนที่มาติดต่อมีเป็นจำนวนน้อย ทำให้เกิดภาวะคนล้นงานได้ง่าย

2. ในด้านการพัฒนาพื้นที่นั้น ควรได้รับความร่วมมือจากประชาชนในสังคมเมือง อาจไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบของสังคมเมืองมีลักษณะแยกต่างคนต่างอยู่ ไม่มีความเอื้ออารีต่อกันไม่ค่อยเห็นประโยชน์ของส่วนรวมเท่าใดนัก ดังนั้นความที่การพัฒนาทางด้านจิตใจในสังคมเมืองมิได้เจริญความขึ้นไปด้วยแล้ว การร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่นก็จะไม่เกิดขึ้น นี่คือนโยบายของการที่จะพัฒนาเป็นสังคมเมือง

3. ในงบประมาณการจัดตั้งที่ทำการแขวงในการให้บริการประชาชน จำเป็นต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ดังนั้นในการจัดตั้งที่ทำการแขวงในเขตกรุงเทพมหานคร จึงดำเนินการไปได้อย่างล่าช้า ดังเช่นในปัจจุบัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513-2528 จัดตั้งได้จำนวน 3 แห่งเท่านั้น ดังนั้นจึงเป็นเรื่องล่าช้าในการจัดตั้งที่ทำการแขวงประจำทุกแขวงในเขตกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษารูปแบบการปกครองระดับแขวง (ตำบล) ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับการพิจารณาถึงผลเสียของการปกครองระดับแขวงแก่รูปแบบ สามารถสรุปเป็นข้อพิจารณาเสนอแนะได้ดังต่อไปนี้

1. การปกครองระดับแขวงในรูปแบบของกำนันในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกนั้น เป็นการปกครองนิกูปแบบทั้งทางค่านิยมและหลักการปกครองท้องถิ่นที่แอบแฝงอยู่ ดังนั้นจากการกำหนดให้กรุงเทพมหานครเป็นการปกครองท้องถิ่นทั้งทาง

กำหนดกฎหมายและเทศบัญญัติแล้ว จึงไม่ควรมีรูปแบบการปกครองรูปแบบอื่นปะปนอยู่ซึ่งอาจก่อให้เกิดความสับสนในรูปแบบการปกครองกรุงเทพมหานคร

2. ในการลงตำแหน่งกำนันไว้ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก ซึ่งปัจจุบันกำหนดไว้ในเทศาภิบาลของ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 ตาม มาตรา 132 อันเป็นมาตราสุดท้ายของ พระราชบัญญัติ กรุงเทพมหานครควรมีการหยิบยกเรื่องการลงตำแหน่งกำนันไว้ขึ้นมาพิจารณา ทั้งนี้เพราะจากสภาพข้อเท็จจริงของการเจริญเติบโตของกรุงเทพมหานครได้พัฒนาขึ้นมาในปัจจุบัน พื้นที่บางส่วนของเขตต่าง ๆ ที่กำนันปกครองอยู่ ได้พัฒนารูปแบบเป็นสังคมเมืองเกือบหมดสิ้นแล้ว ทั้งนี้เพราะการขยายตัวของหมู่บ้านจัดสรรที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ได้กระจายออกไปอยู่ทั่วทุกพื้นที่ ดังนั้นในการปกครองราชการทุกอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่จะติดต่อกับสำนักงานเขตโดยตรง จึงไม่จำเป็นต้องติดต่อกับราชการอีกกับกำนัน ประกอบกับกำนันในเขตกรุงเทพมหานครก็มีไม่มีอำนาจหน้าที่ที่คงปฏิบัติอย่างชัดเจนในเขตกรุงเทพมหานคร ฉะนั้นสภาพการปกครองของกำนันจึงไม่เหมาะสมกับพื้นที่ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเป็นรูปแบบการปกครองอย่างอื่นที่เหมาะสมกับการให้บริการประชาชนได้ดีที่สุด อาทิเช่น รูปแบบการปกครองแบบที่ทำการแขวงที่ในปัจจุบันมีอยู่ 3 แขวง

3. การประกาศยกเลิกรูปแบบการปกครองแบบกำนันตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ นั้น จากสภาพข้อเท็จจริงในปัจจุบันพื้นที่บางส่วนของเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกสามารถประกาศยกเลิกได้เนื่องจากความสำคัญของกำนัน ตลอดจนของกำนันกับแค่การประกาศยกเลิกขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เป็นสำคัญที่สามารถจะพิจารณาเรื่องนี้ ในสภาวะปัจจุบันนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครปัจจุบันยังสนับสนุนเรื่องกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่จะคงตำแหน่งนี้ไว้เพราะมีประโยชน์กับประชาชน ดังนั้นในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกก็ยังคงไว้ซึ่งรูปแบบของกำนันต่อไปอีก

ในการศึกษาถึงรูปแบบการปกครองในเขตกรุงเทพมหานครชั้นนอกที่ยังคงไว้ถึงการปกครองแบบกำนัน แม้ว่าบางแห่งในเขตชั้นนอก หน้าที่ของกำนันจะไม่มีต่อประชาชน อีกทั้งไม่ได้ใช้อำนาจการบริการประชาชนแก่ประการใด ประกอบกับขัดกับหลักทฤษฎีที่นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ได้กำหนดไว้ รวมทั้งเจตนารมณ์ของ

รัฐบาลที่จัดการให้กรุงเทพมหานครปกครองตนเองตามหลักการปกครองท้องถิ่น
อย่างแท้จริง การยกเลิกรูปแบบการปกครองแบบกึ่งอำนาจสามารถกระทำไ้มากน้อย
แต่ไหนขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหารกรุงเทพมหานครเพียงประการเดียวเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย